

**Απαντήσεις πανελληνίων θεμάτων στις Αρχές Οικονομικής
Θεωρίας****20/06/2020****ΘΕΜΑ Α****A1.**

α. Σωστό, σελ. 11.

β. Σωστό, σελ. 17.

γ. Λάθος, σελ. 142.

δ. Λάθος, σελ. 154 διότι όταν η Κεντρική Τράπεζα καθορίσει το ποσοστό των ρευστών διαθεσίμων στο 12%, τότε οι εμπορικές τράπεζες είναι υποχρεωμένες για κάθε 100 ευρώ που καταθέτουν οι πελάτες τους, να κρατούν στο ταμείο τους 12 ευρώ και έχουν δυνατότητα να δανείσουν τα υπόλοιπα 88 ευρώ.

ε. Λάθος, σελ. 153.

A2.

1 – γ, σελ. 152.

2 – β, σελ. 12.

ΘΕΜΑ Β**B1. (σελ. 22)**

α) Στη σύγχρονη εποχή κάθε άτομο συνήθως απασχολείται στην παραγωγή ενός μόνο προϊόντος (ή ακόμη και ενός μέρους κάποιου προϊόντος), ενώ ταυτόχρονα καταναλώνει πολλά προϊόντα, στην παραγωγή των οποίων δε συμμετέχει. Το φαινόμενο αυτό ονομάζουμε καταμερισμό έργων ή της εργασίας.

β) Παράλληλα όμως με τον καταμερισμό των έργων αναπτύσσονται και οι ανταλλαγές προϊόντων μεταξύ των ατόμων, γιατί διαφορετικά δε θα μπορούσαν να ικανοποιηθούν οι διάφορες ανάγκες τους. Όπως θα δούμε πιο κάτω, οι ανταλλαγές γίνονται με τη μεσολάβηση του χρήματος. Ο καταμερισμός των έργων έχει τεράστια σημασία για τη σημερινή οργάνωση της παραγωγής. Χωρίς καταμερισμό, ο τεράστιος πλούτος των σημερινών οικονομιών δε θα ήταν δυνατό να δημιουργηθεί.

γ) Τα πλεονεκτήματά του είναι τα εξής: (i) Κάθε άτομο μπορεί να απασχοληθεί εκεί όπου μπορεί να αποδώσει περισσότερο αντί να κάνει ταυτόχρονα και δουλειές στις οποίες δεν

είναι αποδοτικό. (ii) Όταν ένα άτομο ασχολείται με μία μόνο εργασία, αναπτύσσει σιγά σιγά μεγάλη δεξιοτεχνία και ικανότητα στην εργασία αυτή και αυξάνει την απόδοσή του. (iii) Η μεγάλη εξειδίκευση οδηγεί και σε διάφορες βελτιώσεις του τρόπου με τον οποίο γίνεται η παραγωγή, δηλαδή σε διάφορες εφευρέσεις, και αυτό έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγής

δ) Βέβαια η μεγάλη εξειδίκευση των ανθρώπων σε μία δραστηριότητα που συχνά είναι πολύ περιορισμένη, μετατρέπει την εργασία σε ανιαρή απασχόληση. Π.χ. ένας εργάτης που κάνει κάθε μέρα την ίδια δουλειά και σε πολλές περιπτώσεις τις ίδιες κινήσεις, είναι φυσικό να κουράζεται από τη ρουτίνα της δουλειάς. Αυτό είναι ένα σοβαρό μειονέκτημα του καταμερισμού των έργων.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1.

Συνδυασμοί	Αγαθό Χ	Αγαθό Ψ	Κόστος Ευκαιρίας Αγαθού Χ	Κόστος Ευκαιρίας Αγαθού Ψ
A	0	800		
			2	0,5
B	100	600		
			4	0,25
Γ	150	400		
			5	0,2
Δ	230	0		

Εφαρμογή του τύπου της σελ. 21:

$$KE_X \text{ σε όρους } \Psi (A-B) = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = 2 \Leftrightarrow \frac{\Psi - 600}{100 - 0} \Leftrightarrow \Psi = 800 \text{ μονάδες}$$

$$KE_\Psi \text{ σε όρους } X (A-B) = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = \frac{100 - 0}{800 - 600} = 0,5 \text{ μονάδες } X$$

$$KE_\Psi \text{ σε όρους } X (B-\Gamma) = \frac{\Delta X}{\Delta \Psi} = 0,25 \Leftrightarrow \frac{X - 100}{600 - 400} = 0,25 \Leftrightarrow X = 150 \text{ μονάδες}$$

$$KE_X \text{ σε όρους } \Psi (B-\Gamma) = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = \frac{600 - 400}{150 - 100} = 4 \text{ μονάδες } \Psi$$

$$KE_X \text{ σε όρους } \Psi (\Gamma-\Delta) = \frac{\Delta \Psi}{\Delta X} = 5 \Leftrightarrow \frac{400 - \Psi}{230 - 150} = 5 \Leftrightarrow \Psi = 0 \text{ μονάδες}$$

το οποίο επιβεβαιώνεται και από το δεδομένο της άσκησης ότι στον συνδυασμό παραγωγής Δ, όλοι οι συντελεστές παραγωγής της οικονομίας απασχολούνται στην παραγωγή του αγαθού Χ.

Γ2.

Γ3. Για τον συνδυασμό Ν, πρέπει να υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται 120 μονάδες του Χ:

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ	ΑΓΑΘΟ Χ	ΑΓΑΘΟ Ψ	ΚΕ _Χ σε όρους Ψ
Β	100	600	
Β'	120	;	4
Γ	150	400	

Άρα θα ισχύει: $ΚΕ_{Χ \text{ σε } \acute{\omicron}\rho\omicron\upsilon\varsigma \ \Psi \ (B-B')} = 4 \Leftrightarrow \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} = 4 \Leftrightarrow \frac{600-\Psi}{120-100} = 4 \Leftrightarrow \Psi = 520 \text{ μονάδες προϊόντος}$

Συνεπώς, αφού για $X=120$, η μέγιστη ποσότητα του $\Psi=520$ και το 520 είναι μεγαλύτερο από το 500, ο συνδυασμός Ν είναι **εφικτός/ δυνατός** και ανήκει εντός/ μέσα/ αριστερά της Κ.Π.Δ.

Για τον συνδυασμό Π, πρέπει να υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται 170 μονάδες του Χ:

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ	ΑΓΑΘΟ Χ	ΑΓΑΘΟ Ψ	ΚΕ _Χ σε όρους Ψ
Γ	150	400	
Γ'	170	;	5

Δ	230	0	
---	-----	---	--

Άρα θα ισχύει: $KE_X \text{ σε } \acute{\alpha}\rho\omicron\upsilon\varsigma \Psi (\Gamma-\Gamma')$ $= 5 \Leftrightarrow \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} = 5 \Leftrightarrow \frac{400-\Psi}{170-150} = 5 \Leftrightarrow \Psi = 300 \text{ μονάδες προϊόντος}$

Συνεπώς, αφού για $X=170$, η μέγιστη ποσότητα του $\Psi=300$ και το 300 είναι μικρότερο από το 350, ο συνδυασμός Π είναι **ανέφικτος/ αδύνατος** και ανήκει εκτός/ έξω/ δεξιά της Κ.Π.Δ.

Γ4. Από το Γ3 ερώτημα βρήκαμε ότι όταν το X είναι 120, η μέγιστη ποσότητα του Ψ είναι 520. Όμως, πρέπει να υπολογίσουμε τη μέγιστη ποσότητα του Ψ όταν παράγονται 200 μονάδες του X :

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ	ΑΓΑΘΟ Χ	ΑΓΑΘΟ Ψ	ΚΕ _Χ σε όρους Ψ
Γ	150	400	
Γ''	200	;	5
Δ	230	0	

Άρα θα ισχύει: $KE_X \text{ σε } \acute{\alpha}\rho\omicron\upsilon\varsigma \Psi (\Gamma-\Gamma'')$ $= 5 \Leftrightarrow \frac{\Delta\Psi}{\Delta X} = 5 \Leftrightarrow \frac{400-\Psi}{200-150} = 5 \Leftrightarrow \Psi = 150 \text{ μονάδες προϊόντος}$

Συνεπώς, για $X=200$, η μέγιστη ποσότητα του Ψ είναι 150 και βάσει αυτών, όταν οι μονάδες του X αυξάνονται από 120 σε 200, θυσιάζονται 370 ($520 - 150$) μονάδες Ψ .

Γ5. (σελ. 20) Μόνον αν αυξηθούν αρκετά οι ποσότητες των παραγωγικών συντελεστών της οικονομίας ή αν βελτιωθεί αρκετά η τεχνολογία της παραγωγής ή αν υπάρξει συνδυασμός των δύο.

ΘΕΜΑ Δ

Δ1.

Έτος	Τιμή Αγαθού Α	Ποσότητα Αγαθού Α	Τιμή Αγαθού Β	Ποσότητα Αγαθού Β	ΑΕΠ ονομαστικό	ΔΤ(%) έτος βάσης 2008	ΑΕΠ πραγματικό
2008	10	5	10	10	150	100	150
2009	20	9	12	10	300	150	190

Λαμβάνοντας υπόψη (δεδομένο) ότι το έτος βάσης είναι το 2008 ο ΔΤ σε αυτό θα είναι 100.
Εφαρμογή τύπων σελ. 136 – 137:

2008: ΑΕΠονομαστικό

$$= \text{τιμή αγαθού } A * \text{ποσότητα αγαθού } A + \text{τιμή αγαθού } B * \text{ποσότητα αγαθού } B = 10 * 5 + 10 * 10 = 50 + 100 = 150$$

2008: ΑΕΠπραγματικό = τιμή αγαθού A * ποσότητα αγαθού A + τιμή αγαθού B * ποσότητα αγαθού $B = 10 * 5 + 10 * 10 = 50 + 100 = 150$ επειδή είναι έτος βάσης χρησιμοποιούμε τις τιμές του 2008

2009: ΑΕΠονομαστικό

$$= \text{τιμή αγαθού } A * \text{ποσότητα αγαθού } A + \text{τιμή αγαθού } B * \text{ποσότητα αγαθού } B = 300 \Leftrightarrow \text{τιμή αγαθού } A * 9 + 12 * 10 = 300 \Leftrightarrow \text{τιμή αγαθού } A = 20$$

2009: ΑΕΠπραγματικό = τιμή αγαθού A * ποσότητα αγαθού A + τιμή αγαθού B * ποσότητα αγαθού $B = 10 * 9 + 10 * 10 = 90 + 100 = 190$ επειδή είναι έτος βάσης το 2008 χρησιμοποιούμε τις τιμές του

Δ2. Εφαρμογή τύπου σελ. 142:

$$2009: \text{κατά κεφαλήν πραγματικό ΑΕΠ} = \frac{\text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές}}{\text{πληθυσμός}} = \frac{190}{20} = 9,5$$

Μετά τον διπλασιασμό του πληθυσμού της οικονομίας, έχουμε 40 άτομα:

$$2009: \text{κατά κεφαλήν πραγματικό ΑΕΠ}' = \frac{\text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές}}{\text{πληθυσμός}} = \frac{190}{40} = 4,75$$

Παρατηρούμε ότι το κατά κεφαλήν πραγματικό ΑΕΠ μεταξύ των δύο ετών **μειώθηκε** κατά 4,75 μονάδες και επειδή το μέγεθος αυτό μετρά το βιοτικό επίπεδο/ την οικονομική ευημερία της χώρας θα μπορούσαμε να πούμε, με άλλα λόγια, ότι φαίνεται **μία χειροτέρευση**.

Δ3.

$$\Delta \text{ΑΕΠ}\% = \frac{\text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές (2009)} - \text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές (2008)}}{\text{ΑΕΠ σε σταθερές τιμές (2008)}} * 100 = \frac{190 - 150}{150} * 100 = 2,6\%$$

Δ4. Σύμφωνα με τα δεδομένα, οι αλλαγές για τις παραγόμενες ποσότητες το 2008 που προκύπτουν είναι οι εξής:

$$5 + 20\% * 5 = 6 \text{ για το αγαθό } A \ \&$$

$$10 - 20\% * 10 = 8 \text{ για το αγαθό } B$$

Άρα οι νέοι υπολογισμοί του ΑΕΠ:

2008: ΑΕΠονομαστικό'

$$\begin{aligned} &= \text{τιμή αγαθού } A * \text{ποσότητα αγαθού } A + \text{τιμή αγαθού } B \\ &* \text{ποσότητα αγαθού } B = 10 * 6 + 10 * 8 = 60 + 80 = 140 \end{aligned}$$

2008: ΑΕΠπραγματικό' = τιμή αγαθού A * ποσότητα αγαθού A + τιμή αγαθού B * ποσότητα αγαθού $B = 10 * 6 + 10 * 8 = 60 + 80 = 140$ επειδή είναι έτος βάσης χρησιμοποιούμε τις τιμές του 2008

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Μαρία Μαλαγκονιάρη, Οικονομολόγος - Εκπαιδευτικός

Σχολιασμός:

Θέμα Α: Θέμα θεωρίας με ζητούμενα τα οποία απαιτούν καλή γνώση της εξεταστέας ύλης αφού καλύπτουν μεγάλο μέρος της. Ιδιαίτερα λεπτομερειακό θα μπορούσε να χαρακτηριστεί το δ και τα πολλαπλής επιλογής αποτελούν ερωτήματα εφαρμογής της σχετική; θεωρίας.

Θέμα Β: Θέμα θεωρίας επιμερισμένο σε αρκετά υποερωτήματα το οποίο χαρακτηρίζεται ως βατό.

Θέμα Γ: Θέμα εύκολο, αναμενόμενο που αποτελεί άσκηση από το πρώτο κεφάλαιο της ύλης, επιμερισμένη σε υποερωτήματα η οποία λύνεται με κλασική μεθοδολογία.

Θέμα Δ: Θέμα εύκολο, αναμενόμενο που αποτελεί άσκηση από το έβδομο κεφάλαιο της ύλης, η οποία λύνεται με κλασική μεθοδολογία – απαιτούν προσοχή ορισμένες αλγεβρικές πράξεις.

Γενικότερα, τα θέματα καλύπτουν όλο το εύρος της εξεταστέας ύλης . Έχουν τόσο θεωρητική όσο και αλγεβρική προσέγγιση ένεκα της φύσεως του μαθήματος. Ως προς το θεωρητικό κομμάτι, θα μπορούσαμε να πούμε ότι ζητούνται λεπτομέρειες σε ορισμένα σημεία, αλλά ως προς το πρακτικό μέρος, επισημαίνεται ότι οι μεθοδολογίες των ασκήσεων είναι αναμενόμενες αφού λύνονται με απλές αντικαταστάσεις γνωστών τύπων. Τονίζεται δε, ότι δεν υπάρχουν σημεία που παρερμηνεύονται από τους μαθητές.

Αξίζει να σημειωθεί ότι στο προτεινόμενο διαγώνισμα του φροντιστηρίου μας:

- το Δ θέμα ήταν άσκηση του εβδόμου κεφαλαίου όπως το εξεταζόμενο θέμα και
- τα τελευταία διαγωνίσματα προσομοίωσης είχαν ακριβώς αυτή τη τυπολογία (είδη ασκήσεων πρώτου και εβδόμου κεφαλαίου) με αντίστοιχα ερωτήματα.

Τέλος, στο φροντιστήριό μας, θέματα ανάλογης δυσκολίας και φιλοσοφίας έχουν τεθεί τόσο κατά τη διδασκαλία του μαθήματος όσο και στα διαγωνίσματα προετοιμασίας των υποψηφίων.